

**Звіт про громадське обговорення
проєкту Методичних рекомендацій щодо особливостей реалізації
освітніх програм у галузі знань «А Освіта»**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Міністерство освіти і науки України

2. Зміст питання або назва проєкту акта, що виносилися на обговорення:

Проєкт Методичних рекомендацій щодо особливостей реалізації освітніх програм у галузі знань «А Освіта».

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Проєкт акта було розміщено 19 травня 2025 р. на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-dlia-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-metodychnykh-rekomendatsii-shchodo-osoblyvostei-realizatsii-osvitnikh-prohram-u-haluzi-znan-a-osvita>).

Зауваження та пропозиції до проєкту приймалися до 3 червня 2025 р. на електронну адресу: ihor.baluba@mon.gov.ua

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Обговорення проєкту здійснювалося з 19.05.2025 по 03.06.2025. Протягом цього періоду надійшли зауваження і пропозиції від двох респондентів.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

Розглянуто 14 зауважень та пропозицій, що стосуються термінології. За результатами розгляду прийнято відповідні рішення.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до проєкту Методичних рекомендацій щодо особливостей реалізації освітніх програм у галузі знань «А Освіта»

Поточна редакція проєкту акта	Зауваження та пропозиції, автор	Примітки
6. Для задоволення потреб закладів та установ системи освіти у кваліфікованих педагогічних працівниках різного профілю, реалізації професійного та творчого потенціалу здобувачів освіти, урахування їх соціальних, особистісних і культурних потреб, підвищення конкурентоспроможності випускників освітніх програм у галузі знань «Освіта» на ринку праці рекомендується при розробленні освітніх програм передбачати поєднання: ... Освітня програма може передбачати можливість присвоєння додаткових декількох професійних кваліфікацій, що формуються за рахунок її вибіркового освітніх компонентів. Здобувачу вищої освіти за результатами виконання освітньої програми може бути присвоєно не більше двох повних/часткових професійних кваліфікацій.	1. Частиною сьомою статті 9¹ Закону України “Про вищу освіту” визначено: “Здобувачу вищої освіти за результатами виконання освітньої програми може бути присвоєно не більше двох професійних кваліфікацій”. Поняття “професійна кваліфікація” визначено статтею 41 Кодексу законів про працю України, із якого видно, що <u>термін “професійна кваліфікація” — повний еквівалент терміна “повна професійна кваліфікація”</u>. Отже, Закон України “Про вищу освіту” вводить обмеження щодо неможливості присвоєння випускнику більше двох повних професійних кваліфікацій, обмежень щодо кількості часткових професійних кваліфікацій у Законі немає. Пропонуємо врахувати це в тексті Методичних рекомендацій і додатку до них. <i>(Криворізький державний педагогічний університет)</i>	Враховано. Освітня програма може передбачати можливість присвоєння додаткових декількох професійних кваліфікацій, що формуються за рахунок її вибіркового освітніх компонентів. Здобувачу вищої освіти за результатами виконання освітньої програми може бути присвоєно не більше двох повних професійних кваліфікацій.
11. У деяких випадках при розробленні характеристики (змісту) професійної кваліфікації педагогічних працівників, як <i>допоміжний документ</i>, можуть використовуватись нечинні кваліфікаційні характеристики професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів з урахуванням змін у законодавстві та	Вважаємо за доцільне апелювати лише до чинних нормативно-правових документів, тому пропонуємо виключити з тексту Методичних рекомендацій абзац п’ятий пункту 11. <i>(Криворізький державний педагогічний університет)</i>	Враховано редакційно. У деяких випадках при розробленні характеристики (змісту) професійної кваліфікації педагогічних працівників, як довідковий матеріал, можуть використовуватись кваліфікаційні характеристики

актуальних кваліфікаційних вимог (розділ «Професіонали» для першого (бакалаврського) і наступних рівнів вищої освіти, розділ «Фахівці» для фахової передвищої освіти та першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) (https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0665729-13#Text).		професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів, які використовувалися раніше, з урахуванням змін у законодавстві та актуальних кваліфікаційних вимог (розділ «Професіонали» для першого (бакалаврського) і наступних рівнів вищої освіти, розділ «Фахівці» для фахової передвищої освіти та першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) (https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0665729-13#Text).
	Пропонуємо по всьому тексту рекомендацій і додатку до них узгодити принципи і правила написання назв кваліфікацій. (<i>Криворізький державний педагогічний університет</i>)	Враховано.
7. ... Освітня програма може містити вибірковий освітній компонент, спрямований на формування компетентностей у сфері психології, необхідних для виконання специфічних трудових функцій та посадових обов'язків. У такому випадку друга професійна кваліфікація з психології не присвоюється, присвоюється лише мікрокваліфікація.	Однією з трудових функцій учителя є “Б. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу”, яка, серед інших, передбачає сформовані психологічну та емоційно-етичну компетентності. Учитель, зокрема, повинен уміти надавати підтримку учням, які мають ознаки стресу (підфункція Б1.1.У3.), конструктивно реагувати на стрес, конфліктні ситуації, сприяти порозумінню (підфункція Б2.1.У2), підтримувати психоемоційне здоров'я особисте та здобувачів (підфункції В2.3.В1., В2.4.). Інклюзивна компетентність (В.1) передбачає необхідність урахування в роботі вчителя вікових та	Враховано. Освітня програма може містити вибірковий освітній компонент, спрямований на формування компетентностей у сфері психології, необхідних для виконання специфічних трудових функцій та посадових обов'язків. У такому випадку друга професійна кваліфікація з психології не присвоюється, може бути присвоєна лише

	інших індивідуальних особливостей, потреб, здібностей кожного здобувача освіти. Вважаємо за доцільне чіткіше окреслити в методичних рекомендаціях можливості отримання здобувачами вищої освіти в галузі А Освіта часткової професійної кваліфікації та різних мікрокваліфікацій у сфері психології, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю. (Криворізький державний педагогічний університет)	часткова професійна кваліфікація або мікрокваліфікація, пов'язана зі специфічними трудовими функціями та посадовими обов'язками педагогічних працівників, зокрема щодо забезпечення психолого-педагогічного супроводу здобувачів.
Додаткова спеціальність (предметна спеціальність, спеціалізація)	Закон України “Про вищу освіту”, Вимоги до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм встановлюють лише одне обмеження щодо можливостей поєднання спеціальностей у межах міждисциплінарної освітньої програми: на кожному рівні вищої освіти до міждисциплінарної предметної області не можуть включатися спеціальності, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання. Інші обмеження Законом не передбачено. Тому в додатку до Методичних рекомендацій вважаємо за доцільне подавати не обмежений перелік додаткових спеціальностей (предметних спеціальностей, спеціалізацій), а зазначити обмеження, встановлені Законом. Пропонуємо назву другого стовпчика таблиці подати в такій редакції: “Додаткова спеціальність (предметна спеціальність, спеціалізація) (перелік не вичерпний)*” і додати в кінці додатку ще одну примітку: “*Визначається закладом освіти з урахуванням норм Закону України “Про вищу освіту” та Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм”.	Враховано редакційно. Рекомендований перелік спеціальностей (предметних спеціальностей, спеціалізацій), що поєднуються з додатковими спеціальностями (предметними спеціальностями, спеціалізаціями) та професійних кваліфікацій педагогічних працівників, що присвоюються здобувачам фахової передвищої, вищої освіти за спеціальностями галузі знань «А Освіта».

	(Криворізький державний педагогічний університет)	
7. ... Спеціалізації спеціальності А6 «Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)» можуть поєднуватися в освітній програмі.	В абзаці четвертому пункту 7 після слів «поєднуватися в» доповнити словом «розширеній». (Остроушко Оксана, Криворізький державний педагогічний університет)	Враховано. 7. ... Спеціалізації спеціальності А6 «Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)» можуть поєднуватися в розширеній освітній програмі.
8. Заклади освіти можуть реалізовувати розширені освітні програми шляхом: поєднання двох предметних спеціальностей чи спеціалізацій однієї <i>або</i> двох спеціальностей галузі знань «Освіта» з присвоєнням двох професійних кваліфікацій;	Абзац другий п. 8 пропоную викласти в такій редакції: «8. ... поєднання двох предметних спеціальностей однієї спеціальності або двох спеціалізацій однієї спеціальності з присвоєнням відповідних професійних кваліфікацій;». (Остроушко Оксана, Криворізький державний педагогічний університет)	Враховано редакційно. 8. Заклади освіти можуть реалізовувати розширені освітні програми шляхом: поєднання двох предметних спеціальностей чи спеціалізацій однієї спеціальності галузі знань «Освіта» з присвоєнням двох професійних кваліфікацій;
8. ... У документі про освіту можуть бути зазначені одна або дві повних/часткових професійних кваліфікацій. Мікрокваліфікації та інші часткові кваліфікації, у разі їх присвоєння, зазначаються в додатку документа про освіту, їх кількість не обмежується. Здобувачі кожної із мікрокваліфікацій отримують сертифікат встановленого закладом освіти зразку.	Закон 3642 і Закон «Про вищу освіту» чітко визначають: «Здобувачу вищої освіти за результатами виконання освітньої програми може бути присвоєно не більше двох професійних кваліфікацій.»; у документі про вищу освіту зазначаються «професійні кваліфікації (у разі присвоєння)». Вище в цих методичних рекомендаціях (с. 4) сказано, що «може бути присвоєно не більше двох повних/часткових професійних кваліфікацій», у додатку сказано про присвоєння не більше двох повних професійних кваліфікацій. Як усе-таки це тлумачить МОН? Не можна більше двох, незалежно від того, повні вони чи часткові? Але можна	Враховано редакційно. 8. ... У документі про освіту можуть бути зазначені одна або дві повних/часткових професійних кваліфікації. Інші часткові професійні кваліфікації, у разі їх присвоєння, зазначаються в додатку документа про освіту, Здобуття кожної мікрокваліфікації підтверджується сертифікатом,

	<i>мікрокваліфікації. Якщо так, то цей абзац краще викласти так:</i> Абзац четвертий п. 8 викласти в такій редакції: «У документі про освіту зазначаються професійні повні/часткові кваліфікації (одна або дві). Мікрокваліфікації, у разі їх присвоєння, зазначаються в додатку до документа про освіту, їх кількість не обмежується. Також про здобуття мікрокваліфікацій здобувачі отримують сертифікати встановленого закладом освіти зразка. <i>(Остроушко Оксана, Криворізький державний педагогічний університет)</i>	зразок якого встановлюється закладом освіти.
«Практичний психолог закладу освіти» – https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/222-prakticnij_psiholog_zakladu_osviti.pdf	Абзац пропонуємо виключити, оскільки професійний стандарт чітко визначає, що кваліфікацію практичного психолога закладу освіти можна присвоїти лише особі, яка має вищу освіту за спеціальністю Психологія. <i>(Остроушко Оксана, Криворізький державний педагогічний університет)</i>	Враховано.
17. В розширених освітньо-професійних програмах першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальністю «Дошкільна освіта» рекомендується доповнювати основну спеціальність вибірковими освітніми компонентами з присвоєнням другої повної/часткової професійної кваліфікації та/або мікрокваліфікації. <i>Професійна кваліфікація «Вчитель-бакалавр/вчитель-магістр початкової освіти» може бути присвоєна як друга повна</i>	Присвоєння професійних кваліфікацій в такому випадку суперечить визначенню спеціальностей А2 і А3 як «регульованих». Останнє речення пропонуємо виключити. <i>(Остроушко Оксана, Криворізький державний педагогічний університет)</i>	Не враховано. Відповідно до наказу МОН від 27.02.2025 № 373, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12.03.2025 за № 394/43800 зазначені спеціальності набувають статусу спеціальності вищої освіти, що передбачає доступ до професій, для яких запроваджено додаткове

<i>професійна кваліфікація без здобуття формальної освіти за спеціальністю «Початкова освіта».</i>		регулювання з 01 січня року, наступного після припинення чи скасування воєнного стану.
18. У розширених освітньо-професійних програмах першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальністю «Початкова освіта» рекомендується доповнювати основну спеціальність вибірковими освітніми компонентами з присвоєнням другої повної/часткової професійної кваліфікації та/або мікрокваліфікації. Професійна кваліфікація «Вихователь закладу дошкільної освіти» може бути присвоєна як друга професійна кваліфікація без здобуття формальної освіти за спеціальністю «Дошкільна освіта». Зауваження те ж, що і щодо Дошкільної освіти. Не думаю, що можна присвоїти професійну кваліфікацію з «регульованої» спеціальності, не навчаючись на цій спеціальності. Професійна кваліфікація «Вчитель-бакалавр/магістр іноземної мови (із зазначенням мови)/інформатики/фізичної культури/образотворчого мистецтва/музичного мистецтва (Іноземна мова (із зазначенням мови)/Інформатика/Фізична культура/Образотворче мистецтво/Музичне мистецтво в початковій школі)» може бути присвоєна як друга повна часткова професійна кваліфікація без здобуття формальної освіти за спеціальністю «Середня освіта (за предметними спеціальностями)». Як на мене, такі кваліфікації – як вчитель-бакалавр (Англійська мова в початковій школі) – є чудовим прикладом саме часткової професійної кваліфікації: особа може викладати англійську мову, але не для всіх вікових груп, тобто	Присвоєння професійних кваліфікацій в такому випадку суперечить визначенню спеціальностей А2 і А3 як «регульованих». Пропонуємо виключити. <i>(Остроушко Оксана, Криворізький державний педагогічний університет)</i>	Не враховано. Відповідно до наказу МОН від 27.02.2025 № 373, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12.03.2025 за № 394/43800 зазначені спеціальності набувають статусу спеціальності вищої освіти, що передбачає доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання з 01 січня року, наступного після припинення чи скасування воєнного стану.

особа здобула лише частину компетентностей. А щодо написання назви кваліфікації, то я би написала за зразком, як це зроблено на с. 10 в пункті 15. І чи треба писати додатково слово «Мистецтво» перед «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»?		
19. ... В розширених освітньо-професійних програмах першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальністю «Середня освіта (за предметними спеціальностями)» (крім предметної спеціальності «Середня освіта (Природничі науки)»), які передбачають присвоєння професійної кваліфікації за однією предметною спеціальністю або за поєднанням двох предметних спеціальностей, може бути передбачено доповнення вибілковими освітніми компонентами з розширенням кваліфікації на викладання інтегрованих курсів певної освітньої галузі (до складу якої входить принаймні один із предметів, який вже присутній у кваліфікації).	Пропонуємо доповнити абзацом такого змісту: «Наприклад: «Вчитель-бакалавр/магістр (Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, інтегровані навчальні курси природничої галузі))»». (Остроушко Оксана, Криворізький державний педагогічний університет)	Враховано. Наприклад: «Вчитель-бакалавр/магістр (Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, інтегровані навчальні курси природничої галузі)).
19. ... У розширених освітньо-професійних програмах першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальностями галузі знань А Освіта професійна кваліфікація психолога не присвоюється.	Останній абзац п. 19 пропонуємо викласти в такій редакції: «У розширених освітньо-професійних програмах першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальностями галузі знань А Освіта професійна кваліфікація психолога не присвоюється, але	Враховано. «У розширених освітньо-професійних програмах першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальностями галузі знань А Освіта професійна кваліфікація

	можуть бути присвоєні мікрокваліфікації у сфері психології, пов'язані зі специфічними трудовими функціями та посадовими обов'язками.». <i>(Остроушко Оксана, Криворізький державний педагогічний університет)</i>	<i>психолога не присвоюється, але можуть бути присвоєні мікрокваліфікації у сфері психології, пов'язані зі специфічними трудовими функціями та посадовими обов'язками педагогічних працівників.»</i>
--	--	---